

Ενότητα 4^η Οι Σεληνίτες

Καλὸς δὲ παρὰ Σεληνίταις νομίζεται,

ἦν πού τις φαλακρὸς ἦ.

Καὶ μὴν καὶ γένεια φύουσιν μικρὸν
ὑπὲρ τὰ γόνατα.

Καὶ ὄνυχας ἐν τοῖς ποσίν οὐκ
ἔχουσιν,

ἀλλὰ πάντες εἰσὶν μονοδάκτυλοι.

Καὶ ἐπειδὴν ἦ πονῶσιν ἢ γυμνάζωνται,

γάλακτι πᾶν τὸ σῶμα ἰδροῦσιν,

ὥστε καὶ τυροὺς ἀπ' αὐτοῦ πήγνυνται.

Τοὺς δὲ ὀφθαλμοὺς περιαιρετοὺς
ἔχουσι

καὶ πολλοὶ τοὺς σφετέρους
ἀπολέσαντες

παρ' ἄλλων χρησάμενοι ὀρῶσιν.

Τινὲς δὲ καὶ πολλοὺς ἀποθέτους
ἔχουσιν, οἱ πλούσιοι.

Κάτοπτρον δὲ μέγιστον κεῖται ὑπὲρ
φρέατος οὐ πάνυ βαθέος.

Ἄν μὲν οὖν εἰς τὸ φρέαρ καταβῆ τις,
ἀκούει πάντων τῶν ἐν τῇ γῆ λεγομένων,

ἐὰν δὲ εἰς τὸ κάτοπτρον ἀποβλέψη,

πάσας μὲν πόλεις, πάντα δὲ ἔθνη
ὄρᾳ.

Τότε καὶ τοὺς οἰκείους ἐγὼ
ἐθεασάμην

καὶ πᾶσαν τὴν πατρίδα,
εἰ δὲ κάκεῖνοι ἐμὲ ἐώρων,
οὐκέτι ἔχω εἰπεῖν.

Ὅστις δὲ ταῦτα μὴ πιστεύει οὕτως
ἔχειν,

ἂν ποτε καὶ αὐτὸς ἐκεῖσε ἀφίκηται,
εἴσεται ὡς ἀληθῆ λέγω.

Ὅμορφος κατὰ τὴ γνώμη των Σεληνιτῶν
θεωρεῖται,

αὐτὸς που εἶναι φαλακρὸς.

Και μάλιστα και γένια αφήνουν να φυτρώσουν λίγο πάνω από τα γόνατα.

Και νύχια στα πόδια δεν έχουν,

ἀλλὰ ὅλοι εἶναι μονοδάκτυλοι.

Και ὅταν κοπιάζουν ἢ γυμνάζονται,

ιδρώνουν παράγοντας γάλα σ' ὅλο τους
το σῶμα,

ὥστε ἀπ' αὐτὸ παρασκευάζουν τυρί.

Και τα μάτια ἔχουν πρόσθετα

και πολλοί αν χάσουν τα δικά τους

βλέπουν χρησιμοποιώντας αυτά που
παίρνουν ἀπὸ τους ἄλλους.

Κάποιοι, οἱ πλούσιοι, ἔχουν πολλὰ ἀποθηκευμένα, για ὦρα ἀνάγκης.

Και υπάρχει ἓνας καθρέφτης που βρίσκεται πάνω ἀπὸ ἓνα πηγάδι.

Κι αν κάποιος κατεβεί στο πηγάδι,
ἀκούει ὅλα ὅσα λέγονται στη γη,

κι αν κοιτάξει προσεκτικὰ πρὸς τον καθρέφτη,
βλέπει ὅλες τις πόλεις και ὅλα τα ἔθνη.

Τότε εἶδα κι ἐγὼ τους συγγενεῖς μου

και ὅλη την πατρίδα,
αν ὁμως κι ἐκεῖνοι μ' ἐβλεπαν,
δεν μπορῶ καθόλου να το πω.

Ὅποιος δεν πιστεύει ὅτι αὐτὰ ἔτσι εἶναι

αν κάποτε κι αὐτὸς φτάσει ἐκεῖ,
θα καταλάβει ὅτι λέω ἀλήθεια.

Νοηματική απόδοση κειμένου

Όμορφος άνδρας στους κατοίκους της Σελήνης, μας αναφέρει στο κείμενο αυτό ο Λουκιανός, θεωρείται ότι είναι ο φαλακρός. Οι Σεληνίτες έχουν τη συνήθεια να αφήνουν πολύ μακριά τα γένια τους, τόσο μακριά που φτάνουν λίγο πιο πάνω από τα γόνατα. Στα πόδια τους δεν έχουν νύχια και έχουν μόνο ένα δάκτυλο. Όταν κάνουν κάποια εργασία και κοπιάζουν ή όταν γυμνάζονται, το σώμα τους βγάζει γάλα με αποτέλεσμα να κάνουν τυρί απ' αυτό. Ακόμα έχουν μάτια πρόσθετα και αν τύχει και χάσουν τα δικά τους μάτια, χρησιμοποιούν τα πρόσθετα και βλέπουν. Κάποιοι έχουν και πολλά αποθηκευμένα μάτια, οι πλούσιοι. Πάνω από ένα πηγάδι που δεν είναι πολύ βαθύ, υπάρχει ένας μεγάλος καθρέφτης. Όποιος κατεβεί στο πηγάδι, ακούει όλα τα λόγια που λέμε εμείς στη γη και, αν με προσοχή κοιτάξει στον καθρέφτη, βλέπει όλες τις πόλεις και όλα τα κράτη της γη μας. Ο Λουκιανός μας αναφέρει, ότι κι ο ίδιος βλέποντας τον καθρέφτη είδε την πατρίδα του και τους συγγενείς του χωρίς να ξέρει αν τον έβλεπαν κι εκείνοι. Κι αυτά που λέω είναι αληθινά, συνεχίζει ο Λουκιανός, και θα τα δει όποιος πάει εκεί.

Γραμματική

1. Να συμπληρώσετε τους κατάλληλους τύπους υποτακτικής ενεστώτα και αορίστου των ρημάτων που βρίσκονται στην παρένθεση:

ὕμεῖς (κηρύττω)
οὗτος (θύω)
ἐγώ (τρίβω)
ἡμεῖς (θεραπεύω)
σύ (φυλάττω)
οὗτοι (γράφω)

2. Να αντιστοιχίσετε τα παρακάτω ρήματα με τις γραμματικές τους αναγνωρίσεις:

α. πράξωμεν	1. β' πληθ. υποτακτικής ενεστώτα
β. πείση	2. γ' πληθ. υποτακτικής αορίστου
γ. γυμνάζωμεν	3. γ' ενικ. υποτακτικής αορίστου
δ. στρατεύσωσι	4. α' πληθ. υποτακτικής αορίστου
ε. λύητε	5. α' πληθ. υποτακτικής ενεστώτα
στ. λαμβάνης	6. β' ενικ. υποτακτικής ενεστώτα

3. Στις παρακάτω προτάσεις να βάλετε το ρήμα που βρίσκεται στην παρένθεση σε υποτακτική ενεστώτα και αορίστου:

α) Ἦν τοὺς ἄνδρας ..... (φονεύω, αόρ.), μεγίστην δίκην δώσετε (=θα τιμωρηθείτε σκληρά).

β) Ἐπίτηδές σε οὐκ ἤγειρον (=δε σε ξύπνησα), ἵνα τοῦ ὕπνου ..... (ἀπολαύω, αόρ.).

γ) Ἐὰν τὰ χρήματα ..... (δημεύω, ἀόρ.), καλῶς ποιήσετε.

δ) Ὄταν ..... (σπεύδω, ενεστ.) τις αὐτὸς, χῶ (=καὶ ὁ) θεὸς συνάπτεται (=βοηθᾷ).

Απαντήσεις στις ερωτήσεις κατανόησης του σχολικού βιβλίου

1. Ποια εξωτερικά χαρακτηριστικά των Σεληνιτῶν σας εντυπώσιασαν περισσότερο;

Εντυπωσιακὸ ἀκούγεται τὸ ὅτι οἱ Σεληνίτες δὲν ἔχουν νύχια καὶ ἔχουν μόνο ἓνα δάχτυλο σὲ κάθε πόδι. Εἶναι κάτι που δὲν ταιριάζει με τὴν ἀνθρώπινη ἐμφάνιση καὶ γι' αὐτὸ δὲν τὸ ἔχουμε συνηθίσει. Ἀκόμη πιο περίεργο εἶναι τὰ πρόσθετα μάτια, τὰ ὁποῖα μποροῦν νὰ ἀφαιρεθοῦν καὶ νὰ μπουν πάλι στὴ θέση τους. Μποροῦν ἀκόμη οἱ Σεληνίτες νὰ ἔχουν μερικὰ 4 ζεύγη ματιῶν ἀποθηκευμένα, γιὰ νὰ τὰ χρησιμοποιοῦν ὅποτε χρειαστοῦν. Ὅλα αὐτὰ τὰ χαρακτηριστικὰ ἀνήκουν στὴ σφαῖρα τῆς φαντασίας καὶ ἀποτελοῦν ἐντυπωσιακὲς πρωτότυπες ἰδέες.

2. Πῶς λειτουργεῖ τὸ κάτοπτρον καὶ ποια δυνατότητα δίνει στους Σεληνίτες;

Εἰάν κοιτάξει κάποιος προσεκτικὰ στὸν καθρέφτη (κάτοπτρο), που βρίσκεται πάνω ἀπὸ τὸ πηγάδι, μπορεῖ νὰ δεῖ ὅλες τὶς πόλεις καὶ ὅλες τὶς χώρες. Μπορεῖ νὰ παρατηρήσει τοὺς ἀνθρώπους στὴ γῆ, χωρὶς νὰ τὸν βλέπουν ἐκεῖνοι. Ἔτσι, οἱ Σεληνίτες μποροῦν νὰ παρακολουθοῦν τοὺς ἀνθρώπους καὶ νὰ γνωρίζουν τὶς ἐνέργειές τους καὶ τὸν τρόπο ζωῆς τους.

3. Σε ποιο βαθμὸ ἀναποκρίνεται στὸν τίτλο Ἀληθῆς Ἱστορία τὸ ἀπόσπασμα που διαβάσατε; Γιατί, κατὰ τὴ γνώμη σας, ὀνόμασε ἔτσι τὸ ἔργο του ὁ Λουκιανός; Πῶς ἐρμηνεύετε τὴν τελευταία περίοδο τοῦ κειμένου;

Ὁ τίτλος τοῦ ἔργου εἶναι καθαρὰ εἰρωνικὸς, καθὼς δὲν ὑπάρχει ἴχνος ἀλήθειας στὸ ἔργο. Ἰδιαιτέρως στὸ συγκεκριμένο ἀπόσπασμα ὅλα εἶναι φανταστικά. Ὁ Λουκιανὸς ὀνόμασε ἔτσι τὸ ἔργο του με πρόθεση νὰ εἰρωνευτεῖ ὅλους ἐκείνους που παρουσιάζουν ὡς ἀληθινές, ψευδεῖς πληροφορίες. Ἡ εἰρωνεία συνεχίζεται καὶ στὴν τελευταία περίοδο τοῦ ἀποσπάσματος, ὅπου ὁ συγγραφέας καλεῖ τοὺς ἀναγνώστες νὰ διασταυρώσουν τὶς πληροφορίες, που τοὺς δίνει, πηγαίνοντας καὶ οἱ ἴδιοι στὴ Σελήνη. Κάτι τέτοιο ἦταν ἀδιανόητο ἐκείνη τὴν ἐποχὴ κι ἔτσι ὁ συγγραφέας υποδηλώνει, ὅτι εἶναι ἀδύνατο νὰ διασταυρώσουμε τὶς πληροφορίες του.

4. Ἀν ἔχετε διαβάσει τὸν Μικρὸ Πρίγκιπα, τὸ Ἀπὸ τὴ Γῆ στὴ Σελήνη, τὴν Ἀλίκη στὴ Χώρα τῶν Θαυμάτων κάποιον παρόμοιο βιβλίο σύγχρονης μυθιστορίας, νὰ ἐπιλέξετε κάποια ἀποσπάσματα που δίνουν περιγραφὲς πλανητῶν καὶ περιέργων ὄντων καὶ νὰ τὰ παρουσιάσετε στὴν τάξη.

«Μπορεῖ νὰ ἦταν ὁμορφή. Τὸ “ὁμορφή” ἦταν, φυσικὰ, ἓνας γήινος ὀρος. Ἡ πιο κοντινὴ λέξη στὴ γλῶσσα τῆς ἦταν “κιράμ”, που πάνω κάτω σήμαινε “καλύτερη ἀπὸ χρήσιμη”. Ἦταν ὅσο πιο κοντὰ μπορούσε νὰ ἔρθει ὁ λαὸς τῆς σὲ ἓνα ὑψηλὸ ἐπίπεδο ἀφαίρεσης. Τὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ λεξιλογίου τοὺς εἶχε νὰ κάνει με τὶς καιρικὲς συνθήκες, με ἀπειλὲς διαφορῶν εἰδῶν καὶ με ὅ,τι μπορούσε νὰ φαγωθεῖ, νὰ ἀνταλλαγῆ ἢ νὰ χρησιμοποιηθεῖ ὡς καύσιμα. Γιὰ τὰ δεδομένα τῆς Γῆς ἦταν μὴ σαύρα ὕψους ἐνάμισι μέτρου, με μεγάλα ρουθούνια καὶ μάτια λίγο μικρότερα ἀπὸ μπάλες τοῦ γκολφ. Ὡστόσο, ὁ Σάιμον πίστευε, ὅτι στὸ δίκὸ τῆς πλανήτη θὰ ἦταν ἐντυπωσιακὴ. Ἐκεῖ θὰ ἦταν καλύτερη ἀπὸ χρήσιμη».